

Mandat for Samisk spesialpedagogisk støtte (SEAD)

Statped er en statlig støttetjeneste for kommuner og fylkeskommuner i deres arbeid for at barn, unge og voksne med varige og omfattende behov for særskilt tilrettelegging får gode, tilpassede barnehage – og opplæringstilbud i inkluderende fellesskap. Statped er en landsdekkende, flerfaglig virksomhet som gir tjenester og kompetanse med lik kvalitet og lik tilgang til alle kommuner og fylkeskommuner i hele landet. Statped gir landsdekkende tjenester til samiske brukere gjennom Samisk spesialpedagogisk støtte (SEAD).

Som følge av Meld.St. 6 og tillegg nr. 3 til tildelingsbrevet fikk Statped i oppdrag å utarbeide et nytt mandat for SEAD som omhandler roller og oppgaver. Dette arbeidet har vært sett i sammenheng med øvrig kartlegging av behov og kompetanseutvikling på det spesialpedagogiske området. I arbeidet med å utvikle SEAD sitt nye mandat har Statped vært i dialog med Sametinget, Samisk høyskole v/ Nasjonalt senter for samisk i opplæringen, kommuner (PPT), samt internt samarbeid med andre fagområder i Statped.

Sammendrag av det som står om SEAD i Meld. St. 6 (2019 – 2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO.

- SEAD defineres som et av de små og spesialiserte områdene i et nasjonalt støttesystem
- SEAD skal ha samisk og spesialpedagogisk kompetanse
- SEAD opprettholdes som en landsdekkende tjeneste innenfor Statped
- SEAD arbeider videre med tjenester på spesialpedagogiske områder av mer generell karakter, i motsetning til Statped for øvrig
- SEAD skal ha et særskilt mandat som utarbeides i overgangsperioden for endringene i Statped

Hva skal samisk spesialpedagogisk støtte (SEAD) være?

- Samiske barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging er en marginal gruppe i Norge. Det forventes ikke at kommuner eller fylkeskommuner uten støtte har tilstrekkelig kompetanse for å legge til rette et likeverdig, tilpasset og inkluderende tilbud for denne gruppen. SEAD arbeider derfor med tjenester på det spesialpedagogiske området av mer generell karakter, i motsetning til Statped for øvrig. SEAD virksomhet baseres på avklart arbeidsfordeling og gode samarbeidsstrukturer med barnehage- og skoleeiere, samt PP-tjenesten.
- SEAD skal bistå slik at kommuner og fylkeskommuner har samisk og spesialpedagogisk kompetanse tilgjengelig for samiske barn, unge og voksne med behov for særskilt tilrettelegging, og at de har et tilfredsstillende pedagogisk tilbud i tråd med kravene i barnehageloven og opplæringsloven. Norge har, med bakgrunn i urfolks særlige rettigheter, en særlig forpliktelse til å ivareta samiske barns, elevers og foreldres interesser, jf. Grunnloven § 108, barnekonvensjonen art. 30 og ILO konvensjonen nr. 169

- SEAD skal sikre at Statped sitt tjenestetilbud baserer seg på god forståelse for samisk språk, kulturutvikling og fagkompetanse. Samisk og norsk er likeverdige språk. Opplæringsloven regulerer retten til samisk opplæring og loven gir rettigheter til opplæring i lulesamisk, sørsamisk og nordsamisk. SEAD sine ansatte er samiskspråklige og yter tjenester på nordsamisk, lulesamisk, sørsamisk og norsk.
- På grunnlag av kommuners og fylkeskommuners og de statlige samiske skolers behov, utvikler SEAD samiskspråklige spesialpedagogiske læringsressurser og kartleggingsmateriell rettet mot samiske barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging. Statped og SEAD har et særlig ansvar for å formidle, veilede og tilgjengeliggjøre ressursene.
- SEAD er en del av Statped og er i dag organisert under divisjon ungdomstrinn, videregående og voksne, og har landsdekkende ansvar for å yte tjenester og utvikle kompetanse i kommuner og fylkeskommuner. SEAD skal bidra til det beste for samiske barn, unge og voksne med behov for særskilt tilrettelegging.
- SEAD skal bidra til at sektormålene for barnehagen og grunnskoleopplæringen blir nådd.
- SEAD har ansvar for hele alderssegmentet og alle fagområdene til Statped. På grunnlag av dette har SEAD behov for spisskompetansen innenfor ulike spesialpedagogiske fagområder som Statped innehar og et tverrdivisjonelt samarbeid for å sikre at samiske barn, unge og voksne får lik kvalitet og tilgang på tjenestene.
- SEAD skal også innen sitt kunnskapsområde samhandle med nasjonale og regionale myndigheter i Sverige og Finland der det er nødvendig. Det innebærer kompetanseutvikling, kunnskapsdeling og erfaringsdeling.

Prinsipper for SEAD sine tjenester

- SEAD er sammen med kommuner og fylkeskommuner en særlig viktig bidragsyter når det gjelder utvikling av en likeverdig og inkluderende barnehage og skole for samiskspråklige barn, unge og voksne med særskilte behov. Det vil være nødvendig å videreutvikle det tette samarbeidet med kommuner og fylkeskommuner, slik at riktig kompetanse blir tilgjengelig for samiske barn og elever.
- SEAD skal sikre at Statped sitt tjenestetilbud baserer seg på god forståelse for samisk språk og kultur.
- SEAD skal anvende kunnskapsbasert praksis som handler om å integrere de ulike kunnskapskildene: forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap brukerkunnskap/brukermedvirkning, samt kontekst.
- SEAD primære samarbeidspartnere er PP-tjenestene, barnehagene og skolene. I tillegg må SEAD samarbeide med Samisk høyskole og særlig med Nasjonalt senter for samisk i opplæringen for å sikre et sterkt samisk fagmiljø, kunnskapsutvikling på området og en god sammenheng mellom det allmennpedagogiske og det spesialpedagogiske feltet.

SEAD sine tjenester

- Statped og SEAD har en særskilt oppgave om å yte tjenester og tilby kompetanse knyttet til samiske barn, unge og voksne innen Statpeds fagområder. I dette ligger det ulike spesialpedagogiske tiltak og tjenester som ikke ivaretas av andre institusjoner.
- SEAD skal drive med samiskspråklig spesialpedagogisk kartlegging, rådgivning og veiledning på lulesamisk, sørsamisk og nordsamisk.
- SEAD skal utvikle samiskspråklige kartleggingsmateriell og læringsressurser på nord, lule og sørsamisk.
- SEAD skal drive med kompetansebygging ved å utvikle og formidle spesialpedagogisk kompetanse innenfor fagområdene til Statped.
- SEAD tilbyr faglig drøfting før tjenester gis (Spør oss-tjenesten)
- SEAD samarbeider med universiteter/høgskoler og bidrar med spesialpedagogisk kompetanse i utdanningene.
- SEAD samarbeider med Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus (SANKS), Sametinget og Nasjonalt senter for samisk i opplæringen innenfor særskilte oppgaver.

